

Коротун Є.В.

ORCID ID: 0000-0003-0456-3735

Серебренніков Б.С.

кандидат економічних наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-7315-3839

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ОГЛЯД НАСЛІДКІВ ЗМІН ТЕХНІЧОГО ТА МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНА – ЄС У СФЕРІ ТОРГІВЛІ БУДІВЕЛЬНИМИ МАТЕРІАЛАМИ

ОБЗОР ПОСЛЕДСТВИЙ ИЗМЕНЕНИЯ ТЕХНИЧЕСКОГО И ТАМОЖЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СОГЛАШЕНИЯ ОБ АССОЦИАЦИИ УКРАИНА - ЕС В СФЕРЕ ТОРГОВЛИ СТРОИТЕЛЬНЫМИ МАТЕРИАЛАМИ

REVIEW OF CHANGES IN TECHNICAL AND CUSTOM REGULATION OF EU – UKRAINE ASSOCIATION AGREEMENT IN THE SPHERE OF BUILDING MATERIALS TRADING

Співпраця з країнами ЄС вимагає роботи за правилами Європейського Союзу, технічного переоснащення виробництва, відповідність його європейським стандартам. Над цими викликами мають спільно працювати держава, в частині законодавства і регламентації, та бізнес, в сфері імплементації та реального переоснащення виробництва. Таким чином, дослідження процесів та наслідків підписання Угоди дозволить правильно зорієнтувати напрям української зовнішньої торгівлі, визначити отримані конкурентні переваги та поєднати торгівлю з країнами Європейського Союзу. Розглянуто основні положення Угоди про Асоціацію Україна – ЄС та її вплив на технічне та митне регулювання зовнішньої торгівлі України. Проведено аналіз останніх даних щодо динаміки зростання будівельного сектору країни та вплив цих показників на зовнішньоекономічну діяльність держави. Зроблено припущення про причини такого стану та рекомендації щодо оптимальної зовнішньої торгівлі в сфері будівництва.

Ключові слова: угода про асоціацію, будівельні матеріали, мито, технічний регламент.

Сотрудничество со странами ЕС требует работы по правилам Европейского Союза, технического перевооружения производства, соответствия его европейским стандартам. Над этими вызовами должны совместно работать государство, в части законодательства и регламентации, и бизнес, в сфере внедрения и реального переоснащения производства. Таким образом, исследование процессов и последствий подписания Соглашения позволит правильно сориентировать направление украинской внешней торговли, определить полученные конкурентные преимущества и оживит торговлю со странами Европейского Союза. Рассмотрены основные положения Соглашения об ассоциации Украина - ЕС и ее влияние на техническое и таможенное регулирование внешней торговли Украины. Проведен анализ последних данных по динамике роста строительного сектора страны и влияния этих показателей на внешнеэкономическую деятельность государства. Сделано предположение о причинах

такого состояния и рекомендации по оптимальной внешней торговле в сфере строительства.

Ключевые слова: соглашение об ассоциации, строительные материалы, пошлина, технический регламент.

Cooperation with the EU requires the rules of the European Union, technical re-equipment of production, its compliance with European standards. Above these challenges are to work state, in terms of legislation and regulation, and business in the field of real implementation and upgrading of production. Thus, the study of processes and consequences of signing the Agreement will correctly orient the direction of Ukrainian foreign trade, To identify competitive advantages and to revive trade with the European Union. The main provisions of the EU - Ukraine Association and its impact on technical and customs regulation of foreign trade of Ukraine made. Analysed the recent data on the dynamics of growth of the construction sector of the country and the impact of these indicators on foreign economic activity of the state. An assumption about the reasons for this situation and recommendations for optimal foreign trade in construction is given.

Keywords: association agreement, building materials, fee, technical regulations.

Вступ. Український ринок будівництва в останні роки значно скоротився у зв'язку із кризовим станом економіки, сильним зниження купівельної спроможності громадян та нестабільною політичною ситуацією[1]. В таких умовах в Україні скоротився попит на будівельну продукцію, а виробничі потужності лишились. Угода про асоціацію між Україною та ЄС є важливим фактором розвитку зовнішньої торгівлі України, оскільки відкрила нові можливості та надала спрощений доступ українським компаніям до європейських ринків. Проблеми розвитку української будівельної галузі розглядались в роботах В. В. Биби, О. А. Більовського, О. М. Козич та інших вітчизняних вчених. Проте, на даний момент існує недостатня кількість публікацій щодо взаємозв'язку розвитку будівництва в Україна в контексті євроінтеграції. Значна частина наукових публікацій приділена загальному економічному розвитку України у посткризовий період, огляду можливостей та загроз, що несе в собі Угода про Асоціацію.

Постановка завдання. Головна мета цієї роботи полягає у тому, щоб на основі статистичної інформації та нормативних документів розкрити основні засади змін до митного та технічного регулювання між Україною та ЄС внаслідок Угоди про Асоціацію та надати рекомендації щодо вдосконалення ведення зовнішньої торгівлі України.

Методологія. Роботи вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі інтеграції та торгівлі між Україною та Європейським Союзом є теоретичною та методологічною базою статті. У роботі використовувались основні прийоми економічного аналізу, такі як, логічні, статистичні, абстрактні, економіко-математичні, загальнонаукові та спеціальні методи дослідження економічних процесів і явищ.

Результати дослідження. Будівельна галузь є однією з ключових в економіці будь-якої країни та відображує загальний стан її розвитку. Будівництво має тісний взаємозв'язок з іншими сферами економіки, є локомотивом та індикатором стану економіки країни. Обсяги будівництва

залежать насамперед від попиту на об'єкти будівництва, що забезпечується завдяки високій купівельній спроможності громадян та наявністю достатніх для інвестування у дорогі об'єкти коштів у бізнесу. Останніми роками попит на будівництво був незначним, і лише почав відновлюватись до показників докризового рівня. На рисунку наведено показники індексу обсягів виконаних будівельних робіт в період від 2010 до 2014 років.

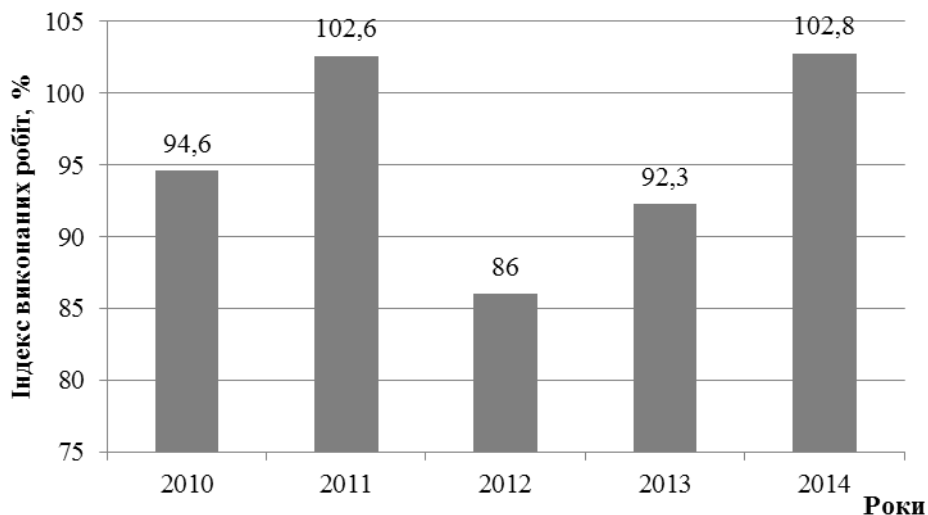

Рисунок. Динаміка Індексу обсягів виконаних робіт,
(у % до відповідного періоду)[2]

Як видно з рисунку, обсяги будівельних робіт знижувались у 2010 р. та у проміжку 2012-2013 рр. І якщо у першому випадку зниження можна пояснити наслідками Світової фінансової кризи 2008-2009 рр., тому у 2012 та 2013 роках Україна переживала внутрішньо економічні проблеми і зниження обсягів будівництва сигналізувало про економічний спад та впевненість інвесторів у сприятливій економічній ситуації в Україні. Зниження обсягів будівництва несе безпосередній вплив на попит на будівельні матеріали і може мати під собою два наслідки:

1. зниження об'ємів виробництва будівельних матеріалів;
2. переорієнтація сектору на зовнішні ринки.

Очевидно, що скорочення виробництва не входить до інтересів підприємців і, задля забезпечення прибутковості бізнесу та його функціонування, будуть намагатись створити умови для пошуку нових ринків та виходу на них.

Ринок Європейського Союзу є привабливим для українських виробників, оскільки: 1) курс гривні відносно євро дозволить отримувати значний дохід при відносно невисоких цінах у валюті; 2) країни Європейського Союзу мають єдиний потужний ринок, з уніфікованими митними та технічними вимогами; 3) географічна близькість країн ЄС дозволяє зменшити витрати на логістику.

З іншого боку, існують перепони технічного характеру – невідповідність українських товарів європейським технічним регламентам та екологічним стандартам. Для деяких груп товарів необхідно ліцензування, що підвищує вартість входження на ринок та збільшує витрати на адміністрування процесу реалізації товару.

Згідно статті 57 Угоди про Асоціацію Україна – ЄС[3], сторони зобов'язані найближчим часом підписати Угоду про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів. Угода передбачатиме, що торгівля з Україною деякими групами товарів буде проводитись на тих самих умовах, що і торгівля між країнами ЄС. Угода буде зокрема охоплювати такі сектори виробництва, як електрична безпека, електромагнітна сумісність, машини та обладнання, що працює під тиском.

Деякими іншими статтям Угоди про Асоціацію передбачається гармонізація екологічних стандартів України та ЄС, прийняття Україною інших законодавчих ініціатив в сфері регулювання бізнесу та промисловості. Таким чином, можна очікувати, що в найближчі роки технічні бар'єри зникнуть і українські виробники зможуть вільно розміщувати товари на закордонних ринках.

З 1 січня 2016 року вступила в дію Зона Вільної Торгівлі Україна – ЄС, за якою було значно послаблені митні обмеження для України на деякі види товарів. Нововведення включають в себе встановлення нульових митних ставок та поступове зниження митних тарифів для інших груп товарів.

Згідно з повідомлення Міністерства економічного розвитку та торгівлі України [4], зміни стосувались 632 торгових позицій товарів, що відносяться до будівельних матеріалів, з яких більше 80% отримали нульові митні ставки. У цілому, політика до ЄС до імпорту сировини досить прогнозована і зрозуміла: Європейський Союз обмежує ввезення готової продукції, стимулюючи імпорт сировини, з якої можливо виготовити наступні товари та утворити додану вартість.

Проте, для ЄС це правило не є абсолютним. ЄС через систему митного регулювання намагається захистити власного виробника та наситити ринок дефіцитними товарами. В таблиці подано зміни митних ставок за деякими позиціями товарів.

Таблиця

Порівняльна таблиця змін митних ставок до деяких позицій товарів[4]

Код	Назва	Діюча ставка мита	Базова ставка мита	Перехідний період, років	Ставка в рамках ЗВТ
2523 21 00 00	Цемент білий, штучно забарвлений або незабарвлений	10	10	3	7,5
2523 29 0000	Інші цементи	10	10	3	7,5
2523 30 00 00	Цемент глиноземлистий	2	2	0	0
2523 90 00 00	Інші цементи гідравлічні	10	10	3	7,5

Як видно із табл. 1, нульову ставку одразу запроваджено щодо цементу глиноземлистого – продукту, що є найдорожчим за ціною в даній категорії товарів. Інші ж види продукції підпадають під оподаткування через мито.

Загалом, нульові ставки мають сировинні товари – руди, первинні хімічні сполуки, матеріали для виготовлення будівельних сумішей та інші. Виробнику готової продукції доведеться стикнутись із митними ставками. Щоправда, ставка по більшості позицій протягом наступних 2-3 років знизиться.

Загалом, Угода про Асоціацію Україна – ЄС дала нові можливості для експорту української сировини, що може одночасно мати і негативний наслідок та викликати ситуацію, при якій українська сировина буде експортуватись до країн ЄС, проходити обробку і повертатись на український ринок як готова продукція.

Висновки. Складна економічна ситуація в Україні призвела до зниження обсягів будівництва та стимулює виробників будівельної продукції шукати нові ринки збуту, зокрема в країнах ЄС. Низький курс української валюти по відношенню до євро дозволяє українським експортерам отримувати гарні прибутки, маючи низьку ціну товару для іноземного споживача. Угода про Асоціацію розширила можливості для зовнішньої торгівлі України, насамперед сировинними матеріалами. Приведення внутрішніх технічних стандартів України в довгостроковій перспективі полегшить співпрацю між українськими експортерами та клієнтами у країнах ЄС, дозволить підвищити якість української продукції та збільшити об'єми експорту. Митне дерегулювання дозволить збільшити прибутки українських експортерів, збільшити об'єми експорту та отримати валютні надходження до країни. В особливо вигідному становищі знаходяться експортери сировини, що робить виробників сировини потенційно найбільш зацікавленими у експорті суб'єктами.

Література:

1. Сороколетова О. Паника и рост: итоги года на рынке недвижимости [Електронний ресурс] / О. Сороколетова. – Режим доступу : <http://delo.ua/business/panika-i-rost-itogi-goda-narynke-nedvizhimosti-287011/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейський Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011
4. Перелік ставок ввізного мита, що будуть застосовуватись до українських товарів, що експортуються в Європейський Союз [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=729882ac-b5ee-40d1-97da-d33381f2c888>
5. Козич О. М. Державне регулювання діяльності будівельної галузі України [Електронний ресурс] / О. М. Козич. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2012-3/doc/4/04.pdf>.